

Sy-li spěwał,
Pitnje džěłal,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał
Swěrnje džěłal
Wšědne dny;
Džeń pak swjatosok,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebjes mana
Njeh ól khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će. P

* Serbske njeđělske kopjeno. *

W Budyschinje, 30. měrca 1924.

Čišeć a nastad Smolerjez knihičisćežetnje a knihańje sap. družst. s wobm. ruk. w Budyschinje.
Wukřadźa lóđu kobotu a plaćzi na měřaz 10 stotych pjenježtom.

Látare.

Sjewjenje Jana 3, 20.

Husto kapa ho wo durje našeho domu. My křyschimy to křapanje a wotewrimy. Štótó steji přched durjemi? Khudy, hlódný čłowjek. Prošy wo dar. Dany jemu a se křowěžtom džala ho wón wotkřali.

Ruby čřitarjo! Jedyn je, tón rjetnje tež: „Slaj, ja steju přched durjemi a křapam“. Štótó je to? To njeje žadyn khudy prošer, kiž hebi po hwoj dar pschindže do twojeho domu. To je jedyn šchežedriwny, dobročiwny dariczel, kotryž chze tebi a twojemu domej wjele pschinjeć, to najwjetšche a najmušnišche, ščtož twója dušcha trjeba sa čřaš a wěćnosć. Pschetož to je tón Šsyn Boži, kotryž je s njebjek wot Wótza pschischoł k nam čřlowjekam na semju, so by nam tón pucž pokřasal se semje k Wótzej do njebjek. To je tón wumožnik, kotryž je tež tebje wumohł wo wščitlich hrěchot, wot hnjercze a wot čřertowskeje mozy se hwojim čřerpjenjom a wumrjeczom, so by ty jeho byl. To je tón sbožnik, kiž je pschischoł, pytać a sbožne čřinicž, ščtož je subjene. To je tón dobry paštyć, kotryž sa šabudženej wozu dže, doniž ju nje namaka a domoj njedonjeke do šadla hwojeho Wótza. To je tón tež sa tebje křičizowany.

Husto widžimy wobras teho křapazeho sbožnika. Wón ho křapa, hdyž nam hnadne křoncžto teho sboža hwoćzi. Wón ho křapa, hdyž štonamy pod křičizom. Wón ho křapa, hdyž njedžela a hwojaty džeń naž napomina, šastupicž do teho, ščtož je našeho Wótza. Wón ho křapa, hdyž rano, pschipołdnju a wječor čže dopomina, wutrobu a myšl šbėhnyć horje k njebjju. Wón ho křapa, tał husto hacž k Božemu blidu pschistupicž a Božu martu na

woltarju wuhladašch. Ruby křešćezano, kóždy džeń ho wón křapa, hdyž k hwojemu natwarjenju křpjenicžto wottorhanskeje protyki wottorhnyesch a pschi tym s wóćžtom widžicž tón rjany wobras teho ho křapazeho sbožnika.

Štał husto ho wón křapa wo durje wutrobny, domu, ludu!

„Jeli so ščto mój hlóš křyschecž budže a te durje wotewri, k temu budu šancž a s nim wječerjecž a wón so mnu“. Šdyž jeho křapanje nje křyschimy a njewotewrimy, dha wón dže dale a my njedostanjemy jeho žohnowanje. Šdyž wotewrimy, dha wón k nam šandže a wotšchewi našchu dušchu s hnadu, měrom, pokojom, radoscžu; dha ho w jeho towarštwje šwojekeli našcha wutroba.

Husto ho hlóš křapazeho sbožnika pschekřyschi. Dženka, hdyž jeho hlóš křyschicž, nje šatylaj wucho ani wutrobu. W pokucze a wěrje wucžicž hwoju wutrobu a ščřin ju jemu hwojate wobydlenje. Wšřkaj jemu: „Šhwaleny budž, kiž pschindže w mjenje teho šnjeja“. Dha pschindže twój sbožnik, so by pola tebje byl wščitke dny hacž do kónza twojeho žiwjenja. A hdyž ty ho jumu křapasch wo durje tych njebjek, křyschi a wotewri wón tebi a wita tebje do hwojich njebjek: „Ja šnaju tych mojih a hym šnaty tym hwojim. Šastupicze k hwojeho šnjeja wjekelosczi!“ Šam budžemy wěćnje pschi tym šnjeju w sbožnosćzi a radosćzi, hoscžo jeho wulkeje wječerje wo njebjekach.

Njeh šajnje šawostanu
Mój Božo, pschi tebi,
Šam dušchu wukřowanu,
Budž škata sboža mi,

Chyť rocht, měr, hnadu podacž,
 Wšeho ſte ſdal twote mnje,
 Wšehě hrěchi chyť mi wodacž,
 Dom k tebi dowjedž mnje.

Evangeliſka zyrtej we wojowanju.

Zyła ſchſcijanſka zyrtej ſteji někle w boju pſchecziwo nje-
 pſcheczelam, kotſiž jej ſchodžicž, ju powalicž chzedža; evangeliſka
 zyrtej je ſobu w tutym boju, ſ dobom pak tež we wojowanju ja
 ſwoju cžiſtu evangeliſku wučbu a ja ſwoje ſabady pſchecziwo
 druhim ſchſcijanſkim wuſnacžam, woſebje to pſchecziwo katol-
 ſkej zyrtwi, kotraž nětkole widomnje a ſjawnje poſpyty čini, eban-
 geliſkych wróczo dowjeſež do romſko-katoliſkeje zyrtwje, a to tehodla,
 dofelž ſmy — keryjo. Tute poſpyty ſtawaja ſo po zyrtej ſemi,
 ſtawaju ſo tu pola naž n. pſch. pſches njedawno naſpomnjene na-
 pomianja, kotrež pſches katoliſke nowiny du, ſtawaja ſo pak
 druhdže tež na druge waſchne.

W Eſmoboda — Eſwiontkowicka we Wieluniſkim wokreju
 Polſkeje — njedaloko Koliſcha — běchu evangeliſkim modleſnju
 wſali. Hacz runje běchu politiſke wuſchnoſeže na wjaz raſow po-
 rucžile, ſo ma ſo modleſnja evangeliſkim ſažo wrócžicž, ſadžiwachu
 tomu katoliſkym duchowni a wuſtowobzedžer, zwólba ſ kijemi a ſe ſe-
 teromi wobronjenych cžlowjekow ſapuježi ju zyle, roſbiwſchi na-
 dobu. W nozy 22. meje bu nětk poſlednja nadžija evangeliſ-
 ſkich na modleſnju ſnicžena, dofelž ſo w tutej nozy modleſnja a
 ſ njej ſ dobom ſchula wotpali. Wohen bě ſo ſažožit. W jenej
 roſprawje wo tutym wohnju ſo jako něſchto ſpodžiwne wuſbėhuje,
 ſo runje tehdy katoliſka wučerka domach njebė a ſo bu hólczecž,
 kotryž w ſchuli lėhaſche, w prawym cžaſu wubudženy a ſo běchu
 ſo małe byrgle krótko prjedy ſ modleſnje ſhubile a ſo ničtón nje-
 wě, hdže ſu. Wohen je k tomu nětko wſchě hlėdy, kotrež bychu
 ſnadž ſo namakale, ſnicžil. Gladajo na wobydleſtowo njejedna
 ſo tu wo hidu pſchecziwo Němžam ale wo ſaſakny ſ wėrywſna-
 cžow wuſhadžazy fanatiſmus. Evangeliſkym maja nětko 20 km.
 daloko kemschi krodžicž.

W Španiſkej, kotrejež kral je njedawno w Romje pſchod
 banžom hōwđowanju rēcž mēl, ma evangeliſka zyrtej, kotraž je
 tam pſches zyly kraj roſproſchena, pſchezo hičježe wēſte pſchecžeha-
 nja pſchėtracž. W Camunas pſchikaja 28. dezembra 1923 katoliſki
 mēſchniſ ſergeantej polizije, ſo dyrbi hnydom hōdowny ſwjedžen,
 kotryž evangeliſkym we wulkej laſi mēſta džeržachu a ſe kotremuž bė
 ſo wjele luda ſbėžako, ſaſaſacž a roſpuſchecžicž. Wobzedžer ſala
 ſo ſapowjedži, po tutym žadanju cžinicž. Poliziſta pſcheproſy
 jehō a evangeliſkeho duchowneho ſobu k mēſcžanoſeži, hdžež bōrſy
 ſpōjna, ſo tutón ja džecži wuhotowany ſwjedžen žadym politiſki ro-
 pot njeje ani tež něſchto, ičtož by ſo njeſchecželſkym pſchecziwo ka-
 toliſkej zyrtwi mēriko.

Do zyła ma evangeliſka zyrtej w Španiſkej cžcžke ſtejniſchecž;
 je dže tola Španiſka byla kraj cžėmnych ingniſizijow, kotrež
 evangeliſkich huſto doſež k ſmjercži ſažudžowachu. A tola, ſnadž
 runje tehodla, dobywa tam evangeliſka wėra wjaz a wjaz wu-
 trabow. Jeje wjedniſ je ſahorjeny a ſwėrny evangeliſki duchow-
 ny Theodor Zliedner. Sčtož by chyť wjaz wo evangeliſkej zyr-
 twi w Španiſkej wjedžecž, njech ſebi pſches ſwojeho duchowneho
 ſaſacž da „Blätter aus Spanien“. Pſchipoſeželu ſo jemu darmo;
 ičtož ma, mōže něſchto ſa vangelizaciju w Španiſkej dacž.

Tež pſches evangeliſke nowiny a cžaſopisy ſlowjaniſkich eban-
 geliſkich zyrtwjow džeja tu ſhwilu naſtawki, kotrež jednaja wo ka-
 toliſtinje a proteſtantiſtinje. Tu w ſlowjaniſkich krajach, woſebje
 w Cžėſko-Eſlowakiſkej je žiwe evangeliſke hibanje; tu dže ſu ſo

tež tyžazy wot katoliſkeje zyrtwje w nowſchim cžaſu wotwobrocžile;
 ſnadž tež tu tehodla, dofelž buchu tež tu keryjo abo evangeliſkym
 něhdy na wſchelafore waſchne pſchecžehani.

Tak tuž ſtejni tež nym evangeliſkym na ſtraže. Njech nam ničto
 a ničto njerubi abo njeruſežni naſchu na ewanglion Jeſuſa ſchry-
 ſtuſa ſažoženu wėru!

Wyſ. kėrl. Gal. 2, 16:

W njebjeſach maſch najlėpſcheho pſchecžela.*

Hłōž: Hdž bych ja ſ tyžaz jaſykami zc.

Hdže pſchecžela maſch najlėpſcheho,
 hdž pſchecželjo tu žadni ſu?!
 — Wſchi roſpjerſchenju ſwėta wſcheho
 wſchal ſteji ſlė ſe ſprawnoſežu.
 Duž moje to je mēnjenje:
 Najlėpſchi pſchecžel Jeſuſ je!

Hdž koležy ſu ludžo runi,
 mōj Jeſuſ je kaž ſtažoba,
 ſo, runjež hlōž mōj jara žuni
 je w boju, wōn mie poſhlnja.
 Tak jenake mam ſhonjenje:
 Najlėpſchi pſchecžel Jeſuſ je!

Eſwėt luboſež ſwoju pſchitwobrocža
 tōm', kiž najwjazy poſticža;
 hdž njebjeſa ſo ſoža mrocža,
 pak pſchecželjo ſo poſhubja.
 — Tu je dže moje wjebele:
 Najlėpſchi pſchecžel Jeſuſ je!

Wōn moricž ſam ſo dawa ſa mnje,
 krej ſa mnje pſchelaſ ſwoju je;
 wōn w nuſy ſpomina wſchej na mnje
 a poſnje ſa mnje rukue.
 Se wſchej je ſwėru ſchewiſ mnje;
 Najlėpſchi pſchecžel Jeſuſ je!

Mōj pſchecžel, kiž ſo mi ſam dawa,
 wōn pſchecžel nōj a jehō ja,
 mōj pſchecžel, kotrihož ſawoſtawa
 wſchal luboſež mi hacž do rowa.
 — Ow, nima tak ſo woprawdže:
 Najlėpſchi pſchecžel Jeſuſ je?!

Eſej lubžom, ſwėcže, ſwojich ſchowaj;
 cži njewobojni jara ſu!
 A pſchecžiwnych ſtotyžaz wotaj,
 mi ſchodžicž tola njemōžu.
 — Mli wėſtoſež poſna wſtinje:
 Najlėpſchi pſchecžel Jeſuſ je!

* Pſchekōžl Benjamina Eſmolloweho († 1737) kėrluſka — pſchė
 a po njedawnych njelubnych naſhonjenjach mi wobradženy. M. U.

Paczeriſke džecži.

Palmarum je tu bōrſy a naſche paczeriſke džecži wobnowja
 pſchod Anjeſowym wotarjom ſwōj ſchecženiſki ſlub a „ſtupja do
 žiwjenja“, kaž to tak prajimy. Nan a macž a pſchecželjo a kmo-
 tija ſo nětkole wjele wo to ſtaraja, ſo by to pėknje ſdraſčene a wu-
 hotowane ſe Anjeſowemu wotarjeje pſchiſtupiko, a ſo by potom,
 hdž domach njewoſtanje, dobry a pėknny „blaſ“ namakalo. To je
 ſawėſeže rjenje a pėknje, hdž to tak je. Ale to njje doſež. Wu-
 hotowana derje a pėknje dyrbi tež wutroba naſchich paczeriſkich dže-
 cži byčž: ſtajene dyrbja byčž na tōn jedyn wėſty pucž wėry a po-
 kaſane na tōn jedyn wėſty pucžniſ na pucžu žiwjenja, na Wože
 ſlowo, ſ jentym ſlowom, wone dyrbja woprawdže to byčž, ſchtož

jich mjeno praji: „Paczerſke džeczi“. Njane to mjeno, a hiſcheže rjeišcho, to bječ, ſchtož wono praji a mēni: džeczo, kotrež paczerje ſpěwa, kotrež ſo modli, kotrež ſ wěrjazej wutrou rēczi ſe ſwojim Wótzom w njebjech. So bych u nasche džeczi tole byle, hdyž nětko dozpija druzi wažny wotřeſt žiwjenja! So pať to bych u byle, ſ tomu dyrbi pomhač najbóle a najſwěrnjšcho ſtarſchiſki dom, móžemy prajicž, nětkle hiſcheže ſwěrnjšcho hacž prjedy, — jeli ſo to prawje ſrofuminy — dofelž je ſchula nětkle wjazy tať w tutym njedowuhotuje, kaž prjedy a dofelž tež paczerſka wuczba to pſchi tajkich wobſtejnoſcžach wjazy njemóže docžinicž. Tuž tehodla, Wy ſtarſchi, Wy kmóttja, Wy džedojo a Wy wowki, Wy wſchitžy, kiž macže waſche džeczi lubo, ſtaraježe ſo ſwěrnje a wěrnje, ſo bych u nasche paczerſke džeczi ſ poſnym prawom ſwoje nadobne mjeno měle a to byle, ſchtož rěkaſu: „paczerſke džeczi!“ Hdyž tole čžinicže, ſtaraježe ſo tež najlěpje ſa jich dalſche žiwjenje! A tuto budže jene žiwjenje w jenym hiſcheže bóle čžemnym pſchichodže — jeli ſo tať prajicž ſmēmny — hacž to tón pſchichod hacž dotal bē. W nim wobſteji, ſchtož twjerdže ſteji we wěrje do Boha, ſchtož to čžini, ſchtož čžedže nasche džeczi na ſwojim přemnim ſwjatocžnym dnju wuſnatwacž a ſpěwacž:

Jesu prjedy dži
 Nam tu na ſemi!
 Njedaj ſo nam doľho ſomdžicž
 A tob' hnadnoh' čžaka ſkomdžicž!
 Wjedž naž ſa ruťu
 A Wótzej do domu!

Dwaj liſtaj.

W nabožnym ſopjenku: „Evangelischer Bruderbote“ namaľach ſežehowaze, ſchtož je wěſcže hódne, ſo bych u jo jich wjele čžitali a ſebi ſ žohnowanju wužili.

Lěkar P. w S. doſta pſched někotrymi lětami ſežehowazy liſt: „... S dobom ſeželu Wam ſ poſtom 36 hr. So byſcheže wjedžal, ſa čžo to, idželuju Wam tole: Wy ſeže mi pſched 30 lětami, jako bēch hiſcheže w B. pola ſtarſcheju, ranu na hłowje hojil a mi ſwoju prózu, jeli ſo ſo njemylu, ſe 36 hr. woblicžil. Dofelž hoſpodařſtvo ſtarſcheju ſchłodowawſche, njebu ſlicžbowanje ſaplacžene. Ja bēch potom pola wojakow a ſym ſo po wjerſkim čžaku wozjenil. Ssym hórnik. Jako potom w lěcže ... ſylweſter ſwojeho ſbóžnika namaľach, ſym ſaž a ſaž dopomnjeny byľ na tuto njeſarunane ſlicžbowanje, hacž runje njebēch, tehdy pola ſtarſcheju bydlo, ſakonſžy ſ ſaplacženju niſowany. Dofelž pať ſym ſo hacž ſem čžežlo bēdžicž mēľ a tež žonu a 10 džeczi ſežiwju, njebē mi móžno, naſpomnjeny pjenjeſ ſaplacžicž. So pať bych nětko ſčžončnje tutu naležnoſcž ſe ſwojim Bohom do čžiſta pſchinjeľ, ſeželu Wam naſpomnjeny pjenjeſ, ſo byſcheže ſlicžbowanje wurunal. Waſchu adreſu ſhonich tu pſches knjeſa S....“

Wotmoľwa, kotruž piſať tuteho liſta doſta, bē tuta: „... Pſchipóďla wrócžam Wam tute 36 hr., njech je to ſnamjo ſa to, ſo Waſche dobre ſmyſhlenje čžeſcžu. Waſch liſt je nje jara ſwojeľelil; proſchu Waſ, ſo byſcheže mje a moju ſwójbu do Waſcheho dobroproſchenja wob'amknyl, ſo bychmy tež my runje tať knjeſa Jeſuſa namaľali. Powóľnje Waſch....“

Hdyž tutaj liſtaj čžitaſch, dyrbiſch ſo wjeľelicž na wobemaj. To pať njedofaha. Dži a čžit' teho runječža!

Wofebje je to tu tež jene ſłowu, ſ kotrehož ſo wobſčžoržba pſchecžiwu nam ſbēha: dobroproſchenje. Wodlitwa ſteji tať huſto nětkle žarujo a placžo wonkach pſched durjemi tať někotreho doma. Eſu ju wuſtorcžili — najprjedy ſ wutrobny a nětko tež ſ doma.

A ſ modlitwu, haj prjedy hacž modlitwu, wuſtorčachu dobroproſchenje. Dobroproſchenje pať dyrbi tola rjany, rjeišchi hacž židžany bant bječ, kotruž wježe ſlawy ſwójby, doma, wſy, wofadny, luda, — hdyž to tať ſ druzim wobraſom rēcžimy. Dobroproſchenje je hiſcheže wjazy hacž tajki bant; je to žórko noweje mozy, kotraž ſ dobroproſchenja pſchindže ſ tomu, ſa kotrehož ſo proſby, a ſ temu, kotruž proſby. A tole my trjebamy nujnje, jenalivny kaž wofadny, kaž lud. Njechajch Ty, luby čžitarjo, a Ty, luba čžitařka, bječ taj, kotraž ſo wſajataj do dobroproſchenja a pſches dobroproſchenje tworitaj ſjednocženſtwa, kotrež žohnowanje wuſnyla a žohnowanje žněje? Tajki wuſnyw móžeſch čžinicž, byrnež tuta ſyma hiſcheže dlēhe ſemju dajila, haj runje tehodla, a tajke žně žnějeſch tež w najmořſkim abo najkuſchſkim lěcže, haj runje tehdy! —

Zyrkej a ſtat.

Frantzofſka wyſchnoſcž je ſ wobgadženych němſkich krajinoto tež ewangelſkich duchownych wupoľala Luťhwilu ſu hiſcheže pſchezo džewjocžo wupoľani a nježmēdža ſo do ſwojich wofadow wrócžicž. Dwaj dalſchej doſtaſchaj njedawno dowolnoſcž, ſo wrócžicž a to ſararjeſ ſa Kirn a Bacharach. ſararja ſa Wirſchweiler bēchu na jene lěto ſ jaſtawu ſažudžili. Po někotrych mēřazach ſu doľončžne wotſedženje na dalſche wotſtorcžili. — Tež to rěka: „zyrkej a ſtat“.

Pofutny džeň bēchu Bože ſlužby bohacže wot nutrych wopytane, wofebje tež w měſtach; pi'che ſo ſamto, ſo ſu lěpje wopytane byle hacž tehdy, hdyž bē poſutny džeň wot ſtata pſchipoľnath. Tež to je jena wotmoľwa, kotruž zyrkej pſches ſwojich wěrjazych móžnařſtwaſta ſtata a ſwěta dawu. S tuteho ſtejniſcheža dyrbi tež to roſſudženje pſchincž ſa pſchichodne wóly, a w tutym roſſudženju dyrbja pſches jene bječ wſchitžy, koſiž ſu wo tym pſchewědčeni, ſo wobnowjenje naſcheho luda a nowe ſbažo jeno pſchindže pſches ſnutſkowne wobnowjenje, a tuto njeje móžne bjeſ wěry do jeneho ſwójateho wſchomóžnyho a wſchehomileho Boha wyſche naž. Tuž, hacž Ty ſ ſtronam lěwizy abo ſ ſtronam prawizy pſchikluſche'ch po poliſkim ſtejniſchcžu, to nježmē roſſudžicž, ale to tamne, kať Ty ſ Bohu ſtejiſch, a ſe ſtejniſcheža wěry móžeſch jenož ſa ſtrony hlořowacž, kotrež na prawizy ſteja. Tehodla nježmēſch pſchi wóľbach domach wotſtačž, dyrbi'ch wolicž, njech ſy mužſki abo žóniſka.

Twoja wola ſo ſtaň.

A dr. Marcžincj Lutherej pſchindže jedyn džeň pſchecžel a ſtorže'che: „Wli wſchitko překi dže, wſchitke moje pſchecža ſo ſanicža, moje nadžije ſo poraža, moje wotpohlady ſo poſtorcža.“

„Luby pſchecželo, to je twoja wina“, wotmoľwi Luther.

„Moja wina? Kať to?“

„Haj, hlaj: čžehodla modliſch ſo kóždy džeň: twoja wola ſo ſtaň, ty dyrbiſch ſo radſcho modlicž: moja wola ſo ſtaň; kaž doľho pať ſo modliſch, ſo by ſo Boža wola ſtala, dyrbiſch jo tež ſměrom pſchitw'acž, hdyž wón po twojej próſtweje čžini.“ Wluž, kotruž je w hiſcheže wjele wjetſchich čžěřnoſcžach byľ hacž my, David, pſchi tym wſchēm praji: „Porucž temu Knjeſej twoje pucže a mēj nadžiju ſ njemu, wón budže wſchitko derje čžinicž.“ Mēj ſwoje wjele nad tym Knjeſu, wón budže tebi dacž, po čžimž twoja wutroba žada. Mamy Boha, kotruž pomha, Knje'a, kotruž wot ſmjercže wumtože, ale dyrbimy ſ njemu pſchincž, naſchu wutrobu pſched nim wuſypacž, ſo kuſľ ſamych ſapřecž nawuľnyčž a potom tež na Božu pomoz čžakacž. Wón podarmo prajil njeje: „Bytajcže mje!“ Jeho pomoz je bliſta tym, koſiž ſo jeho boja. Pod

šchizom Khrystufowym je rum ja wschitke starosce. Sdyž je Jesuŝ nasche hrěchi wot naš přecž wŝal, njedyrbjal tež tu hromadku staroscow wot naš wjacž? Schtóž je pod šchizom Khrystufowym doma tón je najšbožownišchi człowjet.“

Wschelke f blista a f daloka.

Knjes dr. Arnoscht Muka šwjeczeŝke 10. měrza šwoje 70. narodniny a f nim je wošwjeczichu Šerbjo a Šklowjenja. Šwjedzenjomaj, f kotrymajž Šerbjo 9. a 10. měrza w Budyščinje čzečowachu šwojeho šwětašlawneho wótcžinza dra. Muku, pšchisamknychu šo dalŝe po šlowjanskich krajach. Njeje tu rum a městna, dowupřiacž, šcho je naš jubilač, knjes dr. Muka, ja naš Šerbow a šcho do žylo ja šlowjanku wědomnosčž; to je rospřa! nadrobničho f. profesor Otta Wiczas w knižy „Dr. Arnoscht Muka, jeho žiwjenje a skutkowanje ja šwoj šerbŝi narod“, kotruž je jubilaraj wěnowač f 70. narodninam a kotruž w Budyščinje w „Šerbŝej kniharni“ dostanješ. Še šerbŝeho burŝeho luda je tutón naš wótcžinz wuŝol, kotruž je nětk dozpil kaž šwoje 70 lět pilneho, nješprózniveho, šwěrneho džěla tač tež wyšokosče wědomnostneje čzečze. Džen 10. měrza 1854 narodži šo we Wulŝim Wošyhu pola Hornjeho Wuješda jako družhe džělo Jana Jurja Muki, kublerja tam, a jeho mandželŝteje Marie rodženeje Mitaschez. Hač do 12. lěta wopytowasche šchulu w Hornim Wuješdže, doniž jeho jeho nan do Budyščina na gymnasijum njedowjedže, kotruž Arnoscht Muka 1874 jako najlěpŝchi nješ wotkhadžazymti wučomzami wopuščeži; dobry to a powučazny pšchilad ja wschě šerbŝe džěczi — a tež šerbŝich starŝich tehodla, dofelž móžeŝe drje 12 lětny hólčecž pěluj šerbŝi ale jenož knadnje němŝti a dofelž je nětkle doŝč starŝich, kotřiž njebychu šwoje džěczi najradŝcho šerbŝi nawučžili, dofelž dyrbja potom na mělezanŝte šchule. W šamšnym lěče džěiche do Lipŝa na universitu, hdžež klasiŝku filologiju (rěče) studowasche a šlowjanku rěčešpřyt wuknjěŝe. W lěče 1875 bě w Žena dobrowólut: f dobom tam studowasche. Šso do Lipŝa wrócziwŝchi, studowasche tam dale a hromadžeŝe wokoło šo šerbŝku studowazu mlodžinu, f kotrejž šačži wschěm Šerbam derje snate ŝkhadžowanŝti f tym šaměrom, šo byŝchtej šo šerbŝka studowaza mlodžina a šerbŝi lud ŝelnačoj a w noweju luboŝczi šo ja šerbŝi narod šahoriloj a je ŝjednoczenymti mozami ja njón ŝkutkwaloj. Pŝchi tym doŝonja 1878 šwoje doŝtorŝke džělo a wobŝta 1879 f wulkeju ŝhwalbu šwoje pruhowanje na wyschěho wučerja. W šamšnym lěče bu f wučerjom na gymnasiju w Žitawje. Gutry 1880 pšchindže na gymnasium do Budyščina; tu bě f dobom f rošwucžowarjom prynza Hendricha XXXI. f Reuŝ, a tu woženi šo tež f Woŝku Clementinu f Refnečtow, južnošlowjanku f Banata. Še šwojej šahorjenoŝczi ja Šerbowŝtwa dobu ŝebi lubočž šerbŝich ŝchulerjom a tež njepšchecželŝtwa wschelakich Němgo; tehodla bu 1883 do Šamjenizy pšchecžadženy, wot tam pšchecžydlu šo 1887 do Freiberga, hdžež je šwěru f luboŝczi ŝkutkwal, doniž po 37 lětach wučerŝteje ŝlužby w lěče 1916 na wotpocžint njewotendže. Šaŝŝi ministerium pšchipóšna jeho džělo, jemu ŝpožčiwŝchi titul profesora, konrektora a ŝtudijneho radžicžela. W Freibergu mějeŝe rjany ŝtatoč, na kotruž šo kóždy, liž je knjeŝa profesora tam wopytač, rad dopomni. Tam ŝemrě jemu 1893 šwěrna mandželŝka. Wot lěta 1917 wužywa nětko w našim Budyščinje šwoj wotpocžint je šwojej mandželŝteju Woŝku Walentinu rodženeju Trmlerež, f kotrejž šo 1909 woženi. W nej ma šwěrnju pomoznižu pŝchi šwojich wědomostnych džělach, kotrymž tež nětkle hiŝchče šwoje mozy wěnuje, hač runje čze tón a tamny čělmy brach, kaž jón to staroba šobu pšchinježe, jemu to ŝadžělacž. — Tole f krotka žiwjenjoběh našchěho šlawneho jubilara,

šotrehož wošebita a wošebna ŝhwalba je tež ta, šo je wschudžom tam rad f pomozny f dobreju radu a je šwólutivny ŝkutkwal, hdžež je to trjeba, njech je to nětko Wacžiza Šerbŝka abo šerbŝke towarŝtwa abo šerbŝy studowazy. Tole čzemy tu pšchedy wschěm ŝapřiacž a knjeŝej profesoreju tu wuprajicž ŝawny a wutrobny džal jich wjele a žyloho Šerbowŝtwa. Š tych wjele a nadobnych wšnamjenjom džaka a pšchipóšnacža a čzečowanja, kotrež šu šo knjeŝej jubilaraj doŝtate tač rjež f žyloho šwěta, móžemy tu jenož to a tanne wuŝběhnyčž, poŝawŝchi hiŝchče ras na našpomnjenu knižku f. prof. Wiczasa, kotruž by kóždy Šerb ŝebi kupicž dyrbjal. Runje tač tu jenož to a tanne f jeho wulŝich a šlawnych džělow našpomniny, kotrež je wošebje na polu šlowjancžiny doŝonjal, je to n. pŝch. Statistika tužŝich Šerbow f pšchidawkom nadrobneje ŝharty šerbŝteje Hornjeje a Delnjeje Lužizy, dale to wulžy šlawjene džělo „historiŝche und vergleichende Laut- und Formenlehre der niederösterreichischen Sprache mit Berücksichtigung der Grenzdialekte und des Oberösterreichischen, dale: Šklowjenje we wojwodŝtwe Lüneburgstem — Šerŝto-němŝti a němŝto-šerbŝi pšchiručny šlownik. — Wot lěta 1894 wudawa knjeŝ jubilač nětk 30 lět doŝho tež „Čzajopiž Wacžizy Šerbŝteju“. „Wacžizy Šerbŝteju“ a jeje wědomostnym wotrijadam je pšchezo šwoje mozy wěnowač a tuta ŝebi jeho 1904 tež ja šwojeho čžeŝneho šobuŝtwa pomjenowa. Na podobne wajchne poczeŝcziho jeho tež nnohe wědomnostne ŝjednocženŝtwa, tač nješ druhimi 1894 Akademija Umiejeŝnosčzi w Šraŝowie a 1912 Šejžorŝka Ruŝka Akademija Wědomnosčow w Petrohrodže a „Oberlausitzer Gesellschaft der Wissenschaften in Görlitz“ atd. atd. Tehorunja bu je wschelakimi rjadami poczeŝčeny. — To njech je tu na tutym měŝtne doŝč wo našim šlawnym jubilaru. Wóh Knjes dač jemu po šwojej miŝoŝczi hiŝchče doŝhe a ŝtrowe lěta a žohnuj jeho a jeho dom bohacže!

Š miŝionŝtwa. Šotnožno-němŝte miŝionŝtwa je f dowolnojeju jendželŝteju wyschnoječe miŝionarow wupóŝtalo a to do Logo w Afrizy. Šsu tam tež dojeŝli. Buchu wot domoródných ŝchecžanow f wulkeju luboŝczi witan; tučži běchu jim tež dalok fruch pucža napschecžitwo pšchischi, šo bychu jich čžim přjedy powitacž móhli. — Liebenzellŝte miŝionŝtwa je tehorunja miŝionŝkich džělaczerjom wupóŝtalo, a to 11 do Šhinj; běchu to dwóžy mandželŝtaj, tjo miŝionŝy bratřa a ŝchtyri miŝionŝke kotry; wschitzu nastupichu f tutym pucžowanjom šwoje přenje miŝionŝke pucžowanje. — Š tuteje potweječe ŝpóšnajemy, šo šo w Šhinje hiba. A tomu tež tač je. To wobŝwědča nam tež britiŝke bibliŝke towarŝtwa; tuto w Šhinje bibliju abo džěle biblije w 33 pšcheložených rěčach a narěčach wudawa. W běhu tych 108 lět, šo tute towarŝtwa wobŝteji, je wono w Šhinje 52 251 187 biblijow rošchěriŝo, w lěče 1922 te tji w Šhinje ŝkutkowaze bibliŝke towarŝtwa hromadže 6 389 977 biblijow. Wschě towarŝtwa piŝchu to tym, šo tuto džělo roŝče. Šróza towarŝtwa ŝetkuje šo tu f požadanjom ŝhinŝeho luda, kotruž je duzy pytač teho, kotruž je to ŝpokojenje a tón mēr człowŝteje duŝhe.

We Wrotŝlawju je t čž. šlowny ŝarŝchi studowazeju mlodžiny, knjes cand. theol. Riota šwoje přenje pruhowanje ŝhwalobnje wobŝtal. Š dobom je wot konŝistorija na jene lěto dowolenzu doŝtal, šo by w Lipŝku dale džělač a jene wošebite džělo ŝkožil. Wš šo wjeŝeliny na tym a pšchejemy wutrobne wjele ŝboža. Še tola knjes cand. theol. Riota šwólutivny, ŝkožiwŝchi dalŝe džělo, runje tam do džěla ŝastupicž, hdžež je šobu najnuŝničho, w prufŝkich šerbŝich woŝadach.

M. w Š. ja Jud. — D. w M.-Š. ja Palm.

Šamolwity redaktor: ŝarač W h r g a c ž w Woŝacžizach.